

CENTRINĖ PROJEKTŲ VALDYMO AGENTŪRA

Kauno rajono savivaldybės administracijai

El. paštas administratorius@krs.lt

I 2020-03-02 Nr. SD-535

2020-03-20 Nr. SD-706

DĖL PROJEKTO „GATVIŲ APŠVIETIMO INFRASTRUKTŪROS MODERNIZAVIMAS KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖJE“ ATRANKOS DOKUMENTŲ VERTINIMO

Viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra (toliau – CPVA), vadovaudamasi Viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. 1480 „Dėl viešojo ir privataus sektorių partnerystės“ (toliau – Taisyklės) 29 punktu, įvertino pirkimo dokumentus projekto „Gatvių apšvietimo infrastruktūros modernizavimas Kauno rajono savivaldybėje“ ir teikia nuomonę dėl pirkimo dokumentų. CPVA vertindama pirkimo dokumentus atsižvelgė į 2020 m. kovo 3, 23 ir 24 dieną el. paštu Kauno rajono savivaldybės atstovo pateiktą informaciją.

Kauno rajono savivaldybė (toliau – Savivaldybė) priėmė sprendimą rengti pirkimo dokumentus ne pagal CPVA patvirtintus standartinius dokumentus gatvių apšvietimo projektams¹. **Savivaldybės pateikti pirkimo dokumentai neatitinka CPVA metodinių dokumentų, Viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPI) nuostatų, taip pat sutarties projekto nuostatos gali turėti įtakos valdžios sektorių finansiniams rodikliams (sutarties nuostatos gali būti balansinės (angl. *on balance sheet*)).**

Pastabos / pasiūlymai atrankos sąlygoms (toliau – Sąlygos)

1. Sąlygų 29 punkte pateiktame orientaciniame tvarkaraštyje nurodyta, jog planuojamas terminas pateikti pirminius pasiūlymus – 30 dienų. Atsižvelgiant į didelį dokumentų apimtį, kuriuos reikia pateikti kartu su pirminiu pasiūlymu, pirminių pasiūlymų pateikimo terminas turi būti ilginamas bent jau iki 60 dienų.

Taip pat turi būti ilginamas planuojamas derybų etapo terminas iki 90 dienų, vietoj dabar nurodyto 30 dienų termino, kadangi kokybiškai praversti technines, finansines, teisines derybas su visais dalyviais, kai tikėtina, jog kai kurios derybų pakopos turės daugiau nei vieną susitikimą, per 30 dienų būtų sudėtinga.

2. Sąlygų 32 punkte nurodyta, kad kandidatas gali remtis kitų ūkio subjektų pajėgumais, kad atitiktų finansinio, ekonominio, techninio ir (arba) profesinio pajėgumo reikalavimus. Sąlygų 4 priede *Kvalifikacijos reikalavimai* nurodyta, jog taip pat keliamas reikalavimas teisei verstis veikla, tačiau Sąlygų 32 punkte neleidžiama šiam reikalavimui pagrįsti remtis kitų ūkio subjektų pajėgumais. Toks draudimas nepagrįstai apriboja subtiekėjų dalyvavimą viešajame pirkime.

¹ <https://pplietuva.lt/lt/leidiniai/metodines-rekomendacijos-investuotojo-atrankos-valdzios-ir-privataus-subjektu-partnerystes-gatviu-apsvietimo-projekto-igyvendinimui>

CPVA sukurta ir veikia integruota vadybos sistema, sertifikuota pagal ISO 9001 ir ISO 14001 standartus.

3. Sąlygų 33 punkte nurodyta, jog kandidatas gali remtis kitų ūkio subjektų pajėgumais tik tuo atveju, jeigu tie subjektai patys suteiks paslaugas, atliks darbus, kuriems reikia jų turimų pajėgumų.

Sąlygų 4 priede *Kvalifikacijos reikalavimai* nurodoma tik vienas finansinis ir ekonominis pajėgumas – kandidatas turi būti finansiškai pajėgus finansuoti projektą ne mažesnei nei 4 000 000 Eur sumai. Reikalavimas ūkio subjektui, kuris suteiks finansavimą, suteikti paslaugas ar atlikti darbus yra pernelyg kategoriškas, galintis sudaryti kliūčių bet kuriam ūkio subjektui remtis kitų subjektų pajėgumais ir negali būti keliamas Sąlygose, ypač atsižvelgiant į tai, jog VPSP projektuose finansavimas dažnai būna skiriamas ūkio subjektų, kurie patys neteikia paslaugų ar neatlieka darbų.

Reikalavimas remtis kitų ūkio subjektų pajėgumais, tik tuo atveju jei ūkio subjektai patys atliks darbus ar suteiks paslaugas, tam kad atitiktų techninius pajėgumus nurodytus Sąlygų 4 priedo *Kvalifikacijos reikalavimai* 3 ir 4 punktuose, gali būti keliamas, jei perkančioji organizacija gali pagrįsti ir užtikrinti, kad jos nustatomos taisyklės bus susijusios su tos sutarties objektu ir tikslais ir bus jiems proporcingos.

4. Sąlygų 40 punkte nurodoma, jog paraiškos turi būti pateikiamos iki gegužės mėnesio XX dienos. Iš viešai prieinamos informacijos galima matyti, jog Savivaldybė paskelbė rinkos konsultaciją dėl techninės specifikacijos, ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų bei kvalifikacinių reikalavimų, o rinkos konsultacija vykdoma iki 2020 m. balandžio 18 dienos². Taigi, kandidatams paraiškų pateikimui būtų skirtas vieno mėnesio terminas. Atsižvelgiant į tai, jog VPSP gatvių apšvietimo projektai sulaukia didelio privačių subjektų susidomėjimo, taip pat ir iš užsienio šalių privačių subjektų, rekomenduojama, jog terminas pateikti paraiškas nebūtų trumpesnis nei 60-90 kalendorinių dienų.

5. Sąlygų 5 priede *Paraiškų vertinimo tvarka* nurodyta, jog bus kviečiami tik trys kandidatai gavę aukščiausius bendrus įvertinimus, o Sąlygų 48 punkte nurodoma, kad bus kviečiami keturi. Siūlome nurodyti, kad pirminį pasiūlymą kviečiami pateikti 5 (penki) daugiausia balų surinkę kandidatai. Valdžios subjektas, padidinęs kandidatų, kviečiamų pateikti pirminį pasiūlymą skaičių, užtikrintų didesnę konkurenciją. VPI 54 straipsnio 2 punkte nurodoma, jog vykdant kvalifikacinę atranką kviečiamų kandidatų skaičius turi būti pakankamas konkurencijai užtikrinti. CPVA, atsižvelgiant į turimą patirtį, kai VPSP projektuose vietoj pakviestų kandidatų pirminius pasiūlymus pateikia tik vienas iš jų, rekomenduoja pasididinti kviečiamų kandidatų skaičių iki penkių ir taip užtikrinti pakankamą konkurenciją.

6. Sąlygų 50 punkte nurodyta, jog kartu su pirminiu pasiūlymu reikalinga pateikti pasiūlymo galiojimo užtikrinimą. Atsižvelgiant į tai, jog derybų metu sąlygos gali keistis, ypač susijusios su technine specifikacija bei sutarties nuostatomis, o tokių nuostatų pakeitimas gali turėti įtakos priimant sprendimą, ar tikslinga dalyviui teikti galutinį pasiūlymą, pasiūlymo galiojimo užtikrinimo reikėtų prašyti pateikti tik kartu su galutiniu pasiūlymu. Be to Sąlygų 16 *Reikalavimai teisinei informacijai* nurodyta, jog dalyviai teikdami pirminius pasiūlymus turi nurodyti siūlymus kritinius pakeitimus sutartyje, kurių nepriėmus dalyvis nepateiktų galutinių pasiūlymų, taip pat pakeitimus turinčius įtakus projekto finansavimo struktūrai. Atsižvelgiant į tai, jog derybų metu sprendimai dėl keičiamų sąlygų priklauso nuo valdžios subjekto, perkančioji organizacija neturėtų pasilikti pirminio pasiūlymo galiojimo užtikrinimo, jei dalyvis priimtų sprendimą neteikti galutinio pasiūlymo, nes derybos jam nebūtų sėkmingos, ar sąlygų pakeitimas jam būtų nepriimtinas. Taip pat tikėtina, kad susidarius tokiai situacijai galutinis pasiūlymas galėtų būti pateikiamas tik formaliai, siekiant neprarasti pasiūlymo galiojimo užtikrinimo, tačiau dėl jame esančių trūkumų būtų atmestas.

7. Sąlygų skyrių *Valdžios subjekto susipažinimo su pateiktu Pirminiu pasiūlymu tvarka* siūlytumėme papildyti ir numatyti nuostatas dėl pirminio pasiūlymo pristatymo. Siekiant tinkamai pasiruošti deryboms komisija galėtų nusimatyti galimybę pristatyti pateiktą pirminį pasiūlymą (pirminiame pasiūlyme nurodytą sprendinį: preliminarinius techninius ir finansinius sprendinius, pasiūlymus ir komentarus dėl projekto techninių ir finansinių sąlygų bei reikalavimų jų įgyvendinimui, o taip pat esminius pasiūlymus Sutarties projektui).

² <https://cvpp.eviesiejipirkimai.lt/Notice/Details/2020-670647>

8. Sąlygų 74 punkte nurodyta, jog komisija per 10 darbo dienų įvertins pirminius pasiūlymus. Atsižvelgiant į tai, jog pateikiama didelė apimtis dokumentų su pirminiu pasiūlymu, manome, jog neįmanoma įvertinti visų dalyvių pirminių pasiūlymų per 10 darbo dienų, šį terminą reikėtų ilginti iki mėnesio.

9. Sąlygų 79 punkte nenurodyta, jog bus vykdoma techninė derybų pakopa. Ši pakopa VPSP projektuose yra viena svarbiausių ir **privaloma** derėtis dėl techninių klausimų, šios pakopos nenumatymas sąlygose dalyviams mažina konkurenciją, kadangi nesudaro sąlygų dalyviams turėti lūkesčių, jog bus tikslinama techninė specifikacija.

10. Sąlygų 86 punkte nurodyta: *Valdžios subjektas derybų neves dėl: maksimalių Valdžios subjekto mokėjimų Privačiam subjektui už Modernizavimo ir eksploataavimo paslaugas, kurie yra (realia verte) 10.359.539 EUR.* Reikėtų nurodyti, jog ši suma su yra su PVM, taip pat sumą nurodyti išreikštą ne realia verte, bet grynąja dabartine verte (GDV), kadangi vertės nurodymas GDV suteikia lankstumo vedant finansinės pakopos derybas. Taip pat ir atsižvelgiant į Taisyklių 20.6 punktą, savivaldybės tarybos sprendime dėl tikslingumo planuojami didžiausi turiniai įsipareigojimai yra išreikšti diskontuotąja verte.

11. Sąlygų 89 punkte nurodyta, jog sudaryti Sutartį valdžios subjektas galės tik jeigu bus gauta teigiama Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Finansų ministerija) išvada. Taisyklių 29 punkte nurodyta, jog Finansų ministerija per 30 dienų nuo partnerystės sutarties projekto gavimo, vadovaudamasi Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostat) sprendimais ir šios tarnybos rengiamo Valdžios sektoriaus deficito ir skolos vadovo, skelbiamo interneto svetainėje <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>, nuostatomis, įvertina partnerystės sutarties projekte nurodytas finansines sąlygas fiskalinės drausmės reikalavimų požiūriu ir teikia partnerystės projektą įgyvendinančiai institucijai išvadą dėl partnerystės sutarties projekto finansinių sąlygų vertinimo fiskalinės drausmės reikalavimų požiūriu (toliau – Finansų ministerijos išvada). Atsižvelgiant į tai, jog Finansų ministerijos išvada nebūna nei teigiama, nei neigiama, siūlome Sąlygų 89 punkto nuostatas pakoreguoti ir išdėstyti jas taip: *Sudaryti Sutartį Valdžios subjektas galės tik jeigu bus atsižvelgta į Finansų ministerijos nuomonę dėl Sutarties projekto, parengto atsižvelgiant į derybų rezultatus, atitinkimo finansinėms sąlygoms fiskalinėms sąlygoms fiskalinės drausmės reikalavimų požiūriu. Sutarties projekto nuostatos galinčios turėti įtakos valdžios sektorių finansiniams rodikliams bus pakoreguotas pagal Finansų ministerijos pastabas.* Taip pat atsižvelgiant į Taisyklių 32 punktą, siūlome Sąlygų 8 skyrių *Dokumentų suderinamumas* papildyti šia nuostata: *Jei po derybų Sutarties projekte nuodytos sąlygos neatitinka Kauno rajono savivaldybės tarybos sprendime dėl Projekto įgyvendinimo tikslingumo nurodytų sąlygų, Sutarties projektas turi būti teikiamas Kauno rajono savivaldybės kontrolieriui išvadai gauti bei Kauno rajono savivaldybės tarybai pritarti.*

12. Sąlygų 114 punkte nurodyta: *Siekiant užtikrinti, kad Projektas bus įgyvendintas ir Sutartis įvykdyta, Privatus subjektas, vykdydamas išankstines Sutarties įsigaliojimo sąlygas, privalo pateikti Sutarties įvykdymo užtikrinimą Sutartyje nustatyta tvarka.* Sąlygų 50 punkte nurodyta, kad pateiktas galutinio pasiūlymo galiojimo užtikrinimas turės galioti ne trumpiau nei galioja galutinis pasiūlymas. Atsižvelgiant į tai, jog laikotarpyje nuo Sutarties pasirašymo iki Sutarties įsigaliojimo visa apimtimi, valdžios subjektas neturės įvykdymo užtikrinimo, kuriuo galėtų pasinaudoti, jei Sutartis neįsigalios visa apimtimi dėl nuo privataus subjekto kaltės, siūlome Sąlygose įtraukti nuostata, jog valdžios subjektas laimėjusio dalyvio, iki Sutarties pasirašymo dienos paprašys pratęsti pateiktą galutinio pasiūlymo užtikrinimą, arba pateikti naują, kuris turės galioti iki Sutarties įsigaliojimo visa apimtimi.

13. Sąlygų 117 punkto formuluotė nenumato dalyviui, laimėjusiam pirkimą, pareigos įsteigti specialios paskirties įmonę - privatų subjektą (naują juridinį asmenį), tačiau palikta teisė dalyviui pasirinkti ar jis steigs specialios paskirties įmonę. Ilgo VPSP sutarties vykdymo laikotarpio įpratai reikalinga įsteigti atskirą juridinį asmenį, skirtą tik VPSP projektui vykdyti. Tai užtikrina sklandesnį VPSP sutarties vykdymą, kai naujai įsteigtas juridinis priklauso (t. y. 100 proc. jo akcijų) tik privačiam partneriui, yra VPSP sutarties šalimi ir neturi jokių kitų įsipareigojimų, nėra skolingas, vykdo tik įsipareigojimus pagal VPSP sutartį, dėl ko sumažėja bankroto rizika ir kitos aplinkybės, galinčios nulemti VPSP sutarties nutraukimą. Todėl pirkimo sąlygose turėtų būti iš anksto nurodoma

sąlyga iki VPSP sutarties pasirašymo VPSP projekto vykdymui įsteigti naują juridinį asmenį ir reikalavimai susiję su jo įsteigimu.

14. Sąlygų 124 punkte nurodyta: „*Privatus subjektas, siekdamas užtikrinti Projekto finansavimą, gali naudotis European Energy Efficiency Fund teikiamu finansavimu. Jei Privatus subjektas šiuo finansavimu naudotis neketina, iki Sutarties pasirašymo dienos jis privalės padengti Valdžios subjekto iš European Energy Efficiency Fund gautą sumą Projektui parengti skirtai techninei pagalbai apmokėti, kuri sudaro 180.000 EUR*“. Savivaldybės įgaliotas atstovas 2020 m. kovo 24 dieną el. paštu atsiuntė papildomą informaciją dėl šio reikalavimo įgyvendinimo ir nurodė, jog Sąlygų dalis bus priedas kuriame aptariama finansavimo skyrimo galimybės. Valdžios subjektas Projektą įgyvendina pasinaudodamas European Energy Efficiency Fund S.A. SICAV-SIF (toliau - Fondas) finansuojama technine pagalba. Valdžios subjektas Fondui pateikė paraišką dėl projekto įgyvendinimo, kurios pagrindu Fondas finansuoja projekto parengimo įgyvendinimui ir skelbiamų derybų vykdymui reikalingų techninių, finansinių ir teisinių paslaugų išlaidas. Suma (180,000 EUR) atitinka Fondo Savivaldybei suteiktos techninės pagalbos sumą. Fondas yra pasirengęs privačiam subjektui suteikti finansavimą, reikalingą projekto įgyvenimui, Fondo nustatytais finansavimo sąlygomis ir tvarka. Nei Sąlygose, nei papildomai pateiktoje informacijoje nebuvo nurodyta kokios yra finansavimo sąlygos, kokio dydžio finansavimą turės laimėjęs dalyvis finansuotis iš Fondo lėšų, kokias sąlygas Fondas kelia privačiam subjektui, taip pat jokia informacija nepateikta nei Sąlygų 4 priede *Kvalifikacijos reikalavimai 2 punkte*, nei Sąlygų 15 priede *Reikalavimai finansiniam veiklos modeliui*.

CPVA nuomone, negalima reikalauti padengti techninės pagalbos sumą (180.000 Eur), kai dalyvis priima sprendimą nesinaudoti Fondo finansavimu, dėl šių priežasčių:

i) Dalyviai galimai gali gauti rinkoje ir geresnes finansavimo sąlygas nei siūlo Fondas, o Savivaldybės reikalavimas mokėti kompensaciją neskatinant dalyvių ieškoti geresnių finansavimo sąlygų, kurios leistų sumažinti mokamą metinį atlyginimo dydį ir taip siekti racionalaus lėšų panaudojimo;

ii) Dalyviai tikėtina bet koku atveju įtrauks šią sumą į metinį atlyginimą ir Savivaldybė šį mokesį turės sumokėti privačiam subjektui, vietoj mokėjimui Fondui;

iii) Dalyviams negali būti užkraunama pareiga padengti Savivaldybės pasirengimo pirkimui bei pirkimo vykdymo sąnaudų, kurias ji patyrė įsigydamą konsultantų paslaugas. Privatus subjektas į metinį atlyginimą įtraukia savo būsimas sąnaudas, kurias patirs sutarties vykdymo metu ar turėjo rengdamas pasiūlymą, o ne Savivaldybės sąnaudas, kurios skirtos sumokėti jos pačios konsultantams.

15. Sąlygų 4 priede *Kvalifikacijos reikalavimai* keliamas reikalavimas teisei verstis veikla. Atsižvelgiant į tai, kad pirkimo procedūros trunka ilgą laiką (gali tęstis nuo 12 iki 36 mėnesių), derybų metu gali pasikeisti darbų bei paslaugų apimtis, todėl rekomenduojama reikalavimą pateikti visus leidimus, licencijas ir sertifikatus, reikalingus VPSP sutarties vykdymui nustatyti, kaip išankstinio VPSP sutarties įsigaliojimo sąlygą, kurie privataus subjekto / subtiekejų ir / ar jų darbuotojų vardu turės būti pateikiami iki VPSP sutarties įsigaliojimo visa apimtimi, kaip patvirtinimas, kad subjektai turi teisę vykdyti reikiamas veiklas. Taipogi VPSP projektais būna suinteresuoti užsienio šalių ūkio subjektai, kuriems patvirtinti jog turimi leidimai, sertifikatai ar kiti dokumentai suteikia teisę verstis atitinkama veikla Lietuvoje yra dar sudėtingiau.

16. Sąlygų 4 priede *Kvalifikacijos reikalavimai 2 punkte* keliamas reikalavimas: *Kandidatas turi būti finansiškai pajėgus finansuoti Projektą ne mažesnei nei 4 000 000 Eur sumai*. Ši suma yra daugiau nei milijonu mažesnė nei nurodyta investicijų suma Savivaldybės parengtame investiciniame projekte, todėl yra rizika, jog dalyvis vėliau negebės užtikrinti planuojamų investicijų finansavimo.

17. Sąlygų 4 priede *Kvalifikacijos reikalavimai 3 punkte* keliamas reikalavimas: *Kandidatas per pastaruosius 3 metus arba per laiką nuo Kandidato įregistravimo dienos (jeigu Kandidatas vykdė veiklą mažiau nei 3 metus) įvykdė arba vykdo bent 1 (vieną), bet ne daugiau nei 5 (penkis) sutartis, susijusias su gatvių apšvietimo sistemos modernizavimu (šviestuvų, atramų, kabelinių linijų, valdymo punktų atnaujinimu, įrengimu ir pan.) ir (ar) inžinerinių tinklų (elektros linijų iki 1 kV)*

suprojektavimu ir įrengimu miesto teritorijose, kurių bendra vertė būtų ne mažesnė kaip 1 000 000 EUR be PVM.

Siūlome neapriboti vykdytų (-omų) sutarčių skaičiumi, kadangi tokiu atveju tarp labiausiai kvalifikuotų kandidatų patektų tie kandidatai, kurie turi sutartis už didžiausias vertes, tačiau nepatektų tie, kurių apimtys galimai būtų ženkliai didesnės, nes jie įvykdė daugiau sutarčių, bet mažesnės apimties vienu metu.

Minėtame kvalifikaciniame reikalavime nurodyta, jog tinkama tik tokia kvalifikacija, kuri įgyta gatvių apšvietimo modernizavime **miesto** teritorijoje (atsižvelgiant į tai, jog Savivaldybės pirkimo objektas apima ne tik miesto teritoriją, toks apribojimas, jog tinkama bus laikomas tik tokia kvalifikacija, kuri įgyta modernizuojant gatvių apšvietimą tik miesto teritorijoje yra nustatyta nepagrįstai ir riboja konkurenciją. Mūsų nuomone, apibrėžimas *gatvių apšvietimo sistema* turėtų būti papildytas - **kelių ir gatvių apšvietimo sistema**.

18. Sąlygų 4 priede *Kvalifikacijos reikalavimai* 4 punkte keliamas reikalavimas: *Kandidatas per pastaruosius 3 metus arba per laiką nuo Kandidato įregistravimo dienos (jeigu Kandidatas vykdė veiklą mažiau nei 3 metus) yra įvykdęs arba vykdo bent 1 (vieną), bet ne daugiau nei 5 (penkias) gatvių apšvietimo sistemos priežiūros paslaugų teikimo sutartis, pagal kurias vienu metu buvo arba yra eksploatuojama ne mažiau kaip 4000 šviestuvų.*

Siūlome neapriboti vykdytų (-omų) sutarčių skaičiumi, kadangi tokiu atveju tarp labiausiai kvalifikuotų kandidatų patektų tie kandidatai, kurie turi sutartis už didžiausias vertes, tačiau nepatektų tie, kurių apimtys galimai būtų ženkliai didesnės, nes jie įvykdė daugiau sutarčių, bet mažesnės apimties vienu metu.

Sąlygų 2 priede *Techninė specifikacija* nurodyta, jog bus apšviečiama gatvės, aikštės, skverai ar kitos teritorijos. Tačiau iškeltame kvalifikaciniame reikalavime nustatytas ribojimas, jog tinkamas tik **gatvių** apšvietimas, nenurodant, kad tinkamas viešasis išorinis apšvietimas, o toks apribojimas nustatytas nepagrįstai, riboja konkurenciją, nes į Savivaldybę pirkimo objektą įeina ne tik gatvių apšvietimas, o ir apšvietimas gatvėse, skveruose ar kitose teritorijose.

Pagal VPĮ 47 straipsnio 7 dalį tiekėjo kvalifikacijos reikalavimai nustatomi pagal Viešųjų pirkimų tarnybos patvirtintą Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodiką (toliau – Metodika). Ši įstatymo nuostata įgyvendinta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 1S-105. Metodikos 21.1.4 punkte nurodyta, kad nustatant kvalifikacijos reikalavimą tiekėjui būti įvykdžius arba vykdyti sutartį (-is), reikalaujama pateikti vertę, tačiau nenumatyti kiti alternatyvūs variantai (pvz. Savivaldybės pirkimo atveju šviestuvų skaičius), todėl minėtame kvalifikaciniame reikalavime turėtumėte nustatyti ne šviestuvų skaičių, o išreikšti pinigine verte.

19. Sąlygų 4 priede *Kvalifikacijos reikalavimai* 5, 6, 7 punkte keliami kvalifikaciniai reikalavimai personalui. Siūlome atsisakyti keliamo išsilavinimo reikalavimo specialistams, atsižvelgiant į Metodikos 21.6 punkto nuostatas: *Išsilavinimo reikalavimas paprastai nustatomas ne visais atvejais, atsižvelgiant į pirkimo objekto specifiką, pavyzdžiui, perkant mokslinius tyrimus ir pan.*. Šiame pirkime neperkate jokių intelektinių paslaugų ir nėra būtinas aukštasis universitetinis reikalavimas nurodytose srityse.

Taip pat norėtumėme atkreipti dėmesį, jog pirkimo procedūra vykdoma ilgą laikotarpį ir VPSP sutartis sudaroma daugeliui metų ir VPSP projektuose apskritai nerekomenduojama nustatyti kvalifikacijos reikalavimų personalui (pvz.: reikalauti atestatų, licencijų, leidimų turėjimas; projekto vadovo, projektuotojo, gatvių apšvietimo įrengimo eksperto, kaip fizinių asmenų ir pan. nurodymas). Todėl rekomenduojama reikalavimą pateikti visus leidimus, licencijas ir sertifikatus, reikalingus VPSP sutarties vykdymui nustatyti, kaip išankstinio VPSP sutarties įsigaliojimo sąlygą, kurie privataus subjekto / subtiekejų ir / darbuotojų vardu turės būti pateikiami iki VPSP sutarties įsigaliojimo visa apimtimi.

20. Sąlygų 5 priede *Paraiškų vertinimo tvarka* nurodyta, jog kvalifikacinės atrankos kriterijus yra vidutinės metinės pajamos susiję su paslaugomis ir darbais. Komisija pasilieka teisę reikalauti pateikti užsakovų pažymą apie tai, kad darbai bei galutiniai rezultatai buvo tinkami, taip pat nurodant pažymose atliktų darbų sumas bei laikotarpį.

VPĮ 47 straipsnio 6 dalyje nurodyta: „*tikrindama tiekėjo **techninį ir profesinį pajėgumą, perkančioji organizacija gali reikalauti žmogiškųjų ir techninių išteklių bei patirties, kurie reikalingi pirkimo sutarčiai įvykdyti pagal pirkimo dokumentuose pirkimo objektui nustatytus kokybės reikalavimus. Reikiama tiekėjo patirtis visų pirma gali būti įrodoma užsakovų pažymomis apie tinkamai įvykdytas ankstesnes sutartis***“.

Savivaldybė negali reikalauti pateikti užsakovų pažymas apie tinkamai įvykdytas sutartis kadangi tokių dokumentų galima prašyti tik keliant reikalavimus techniniam ir profesiniam pajėgumui, bet ne kandidato finansiniam ir ekonominiam pajėgumui. Sąlygose keliamas reikalavimas vidutinėms metinėms pajamoms yra laikomas finansiniu ir ekonominiu pajėgumu vadovaujantis VPĮ 51 straipsnio 5 dalies 4 punktu ir šiam reikalavimui pagrįsti gali būti reikalaujama tik tiekėjo įmonės pažymos apie gautas pajamas, o ne užsakovų pažymos.

Sąlygų 5 priede *Paraiškų vertinimo tvarka* nurodytam kriterijui P₁ taikomos tos pačios pastabos kaip nurodytos šio rašto 17 punkte.

Sąlygų 5 priede *Paraiškų vertinimo tvarka* nurodytam kriterijui P₂ taikoma ta pati pastaba kaip nurodyta šio rašto 18 punkte (Sąlygų 2 priede *Techninė specifikacija* nurodyta, jog bus apšviečiama gatvės, aikštės, skverai ar kitos teritorijos. Tačiau iškeltame kvalifikaciniame reikalavime nustatytas ribojimas, jog tinkamas tik **gatvių** apšvietimas, nenurodant, kad tinkamas viešasis išorinis apšvietimas, taip pat kelių apšvietimas, o toks apribojimas nustatytas nepagrįstai, riboja konkurenciją, nes į Savivaldybė pirkimo objektą įeina ne tik gatvių apšvietimas (urbanizuota, miestų teritorija), o ir apšvietimas gatvėse, skveruose, keliuose ar kitose teritorijose).

21. Sąlygų 7 punkte *Paraiškos pateikimas* 10 eilės numeryje nurodoma, jog kandidatai turės pateikti finansinių ataskaitų rinkinį su auditoriaus išvada, tačiau neaišku kokį kvalifikacinį reikalavimą pagrįs šis dokumentas, kadangi tokio dokumento pateikimo nereikalaujama nei vienam Sąlygų 4 priede *Kvalifikacijos reikalavimai* iškeltam reikalavimui.

22. Sąlygų 8 punkte *Pasiūlymų vertinimo tvarka ir kriterijai* ii) punkte nurodyti kokią kainą perkančioji organizacija laikys per didelę ir nepriimtina valdžios subjektui. Taip pat neaišku kodėl vii) punkte išskiriama, kad bus vertinama tik ar finansinis veiklos modelis yra pagrįstas, kadangi visas dalyvio pasiūlymas turi būti pagrįstas ir įgyvendinamas, o ne tik finansinis veiklos modelis.

23. Sąlygų 9 priede *Pirminių pasiūlymų / Galutinių pasiūlymų* pateikimas nurodyta, jog pasiūlymo galiojimo užtikrinimas siunčiamas adresu Laisvės a. 20, Panevėžys, Lietuva. Atkreipiame dėmesį, jog pirkimą vykdo Kauno rajono savivaldybė, o ne Panevėžio miesto savivaldybė, todėl pasiūlymo galiojimo užtikrinimo nereikia siųsti į Panevėžį. Taip pat Panevėžio adresato neturėtų likti ir Sąlygų 11 priede *Pasiūlymo galiojimo užtikrinimas*.

24. Sąlygų 11 priede *Pasiūlymo galiojimo užtikrinimas* yra raudona spalva pažymėta, kad kai kurių šio priedo nuostatų aktuali redakcija yra nuo 2018-10-25. Atkreipiame dėmesį, jog tai yra praeities data, Savivaldybė peržiūrėti ne tik šį priedą, bet ir visas savo parengtas Sąlygas, kadangi likusios techninio pobūdžio klaidos kopijuojant sąlygas nuo kitos savivaldybės vykdyto pirkimo.

25. VPĮ 103 straipsnio 3 dalyje nurodyta, jog išnagrinėti pretenziją ir pateikti atsakymą perkančioji organizacija privalo per 6 darbo dienas nuo pretenzijos gavimo dienos, o Sąlygų 13 priede *Ginčų nagrinėjimo tvarka* numatyta, jog pretenziją išnagrinės per 6 darbo dienas, o apie priimtą sprendimą praneš ne vėliau kaip kitą darbo dieną. Sąlygų 13 priedą Ginčų nagrinėjimas būtina patikslinti pagal VPĮ 103 straipsnio 3 dalies nuostatas ir nurodyti: *Išnagrinėti pretenziją ir priimti motyvuotą sprendimą Valdžios subjektas privalo apie jį, taip pat apie anksčiau praneštų atrankos procedūros terminų pasikeitimą raštu pranešti pretenziją pateikusiam Ūkio subjektui, Kandidatui ar Dalyviui, suinteresuotiems kandidatams ir suinteresuotiems dalyviams ne vėliau kaip per 6 darbo dienas nuo pretenzijos gavimo dienos*.

26. Sąlygų 19 priede *Kandidato pašalinimo pagrindai* nenurodytas privalomas pašalinimo pagrindas nustatytas VPĮ 46 straipsnio 4 dalies 8 punkte - tiekėjas neatitinka minimalių patikimo mokesčių mokėtojo kriterijų, nustatytų Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 40¹ straipsnio 1 dalyje ir dėl to laikomas padariusiu šurkštų profesinį pažeidimą.

27. Sąlygų 19 priede *Kandidato pašalinimo pagrindai* 1.9 punkte nurodytas pašalinimo pagrindas neatitinka VPĮ 46 straipsnio 4 dalies 6 punkte nurodyto pašalinimo pagrindo formuluotės

(Savivaldybė rengdama sąlygas neatsižvelgė, jog šio pašalinimo pagrindo nuostatos VPĮ buvo pakeistos).

Pastabos / pasiūlymai Sąlygų 2 priedui techninė specifikacija (toliau – Techninė specifikacija)

1. Techninės specifikacijos 1.1. punkte *Bendrosios sąvokos ir specifikacijos* nurodyta, kad bazinis energijos suvartojimas skaičiuojamas visą Sutarties galiojimo terminą 15 metų. Taip pat keliama sąlyga, kad *Energijos sutaupymas Pasiūlymo pateikimo metu turi būti ne mažesnis nei 50 proc. nuo Bazinio elektros energijos suvartojimo*. Atsižvelgiant į tai, jog Sutarties projekte nurodyta, jog per pirmus dvejus metus, kai vykdomos investicijos, nekeliama sąlyga dėl 50 proc. energijos sutaupymų kadangi apšvietimo sistema dar nebus modernizuota, todėl ir bazinį elektros energijos suvartojimą tikslinga skaičiuoti tik garantiniu laikotarpiu.

2. Techninės specifikacijos 1.1. punkte *Bendrosios sąvokos ir specifikacijos* nurodyta, kad teikiant modernizavimo ir eksploatavimo paslaugas Gatvių apšvietimas turi užtikrinti apšvietimo kokybę, kuri atitiktų LST EN 13201 „Gatvių apšvietimas“ standarto ar, jei LST EN 13201 „Gatvių apšvietimas“ standarte įtvirtinti reikalavimų neįmanoma 7 priede nurodytus reikalavimus.

2019 m. spalio 17 d. pateiktoje CPVA išvadoje dėl projekto ir partnerystės socialinės ekonominės naudos nurodyta:

- atsižvelgiant į tai, jog standarto *LST EN 13201* reikalavimus atitiks **tik 50 proc.** gatvių, galima rizika, jog likusioje gatvių dalyje, kur apšvietimas turės būti užtikrintas pagal pačios savivaldybės suformuotą metodiką, galimai nebūtų užtikrinama:
  - siekiamų gatvių apšvietimo sistemos kokybės rodiklių aiškumas;
  - aiški tvarka pagal kurią būtų priimtose atliktose apšvietimo sistemos investicijos;
  - paslaugų teikimo metu tinkama ir aiški paslaugų tinkamumo kontrolė;
  - aiškūs kokybiniai ir kiekybiniai kriterijai taikomi grąžinimai apšvietimo sistemai sutarties pabaigoje.

Rengiant pirkimo dokumentus neatsižvelgta nei į CPVA išvadoje nurodytas galimas rizikas, nei į Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos rašte Nr. (9.12)2D-13487 pateiktą nuomonę dėl standarto taikymo privalomumo (rašto kopija pateikta Savivaldybei el. paštu). Dėl 7 priede pateiktos informacijos, kai siūlomi sprendiniai nesilaikant STR 2.06.04:2014 nurodytų taisyklių ir standartų, CPVA techninės dalies ekspertas neturi duomenų dėl tokios tvarkos taikymo tinkamumo ir (ar) teisinio pagrindo, todėl 7 priedo nurodytus reikalavimų negali vertinti kaip tinkamus. CPVA techninės dalies eksperto nuomone modernizavimo priemonių įdiegimas eksploatavimo paslaugos turi vykti pagal galiojančius norminius teisės aktus, taisykles ir standartus.

Analogiška pastaba galioja ir Sutarties projekto nuostatoms.

3. Techninės specifikacijos 1.2. *Specialiosios sąlygos 5* punkte nurodyta: „*Investicijų atlikimo terminu LST EN 13201 „Gatvių apšvietimas“ standarto ir 7 PRIEDE įvardinti reikalavimai netaikomi*“. Atsižvelgiant į tai, kad investicijų atlikimo terminas skaičiuojamas nuo Sutarties įsigaliojimo dienos visa apimtimi dienos, pažymime, kad apšvietimo sistemoje įdiegiant modernizavimo priemones ir modernizuojat gatvių apšvietimą (projektavimas, remonto ir (ar) statybos darbų etapų užbaigimo metu privalu vadovautis STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ nurodytomis taisyklėmis ir standartais (LST EN 13201 „Kelių apšvietimas“).

4. Sąlygose minimas *LST EN 13201 „Gatvių apšvietimas“* standartas. Atkreipiame dėmesį, kad gatvių apšvietimo sistemų modernizavimą reglamentuojančiuose dokumentuose STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ minimas standartas kitu pavadinimu - LST EN 13201 „Kelių apšvietimas“.

5. Techninės specifikacijos 13 punkte nurodyta: *Siekiant pašalinti riziką dėl 1 ir 2PRIEDUOSE įvardintų Modernizavimo priemonių kiekių ir faktiškai per Investicijų atlikimo laikotarpį Apšvietimo sistemoje įdiegtų Modernizavimo priemonių kiekių neatitikties, bus numatoma Mėnesinio atlygio (neapimant eksploatavimo dalies) korekcija (didėjimas ar mažėjimas), kuri*

suskaičiuojama neatitinkantį (1 ir 2 PRIEDUOSE) diegiamų elementų kiekį dauginant iš vieno elemento įkainio, kuris bus nustatytas Sutartyje. Atsižvelgiant į Eurostat statistinio vertinimo PPP projektuose gido nuostatas (angl. *A guide of the statistical treatment of PPPs*) (toliau – Gidas) privačiam subjektui mokamas atlyginimas turi būti pastovus ir numatytas aiškiai sutartyje, išimties dėl metinio atlyginimo pokyčių numatytos Gido 4 skyriuje, taip pat jei įvyksta esminis teisės aktų pasikeitimas ar atsiranda Savivaldybei objektyvus poreikis įsigyti papildomai, atliekant sutarties pakeitimą VPĮ nustatyta tvarka. Tokia Techninių specifikacijų nuostata kurioje aiškiai nurodoma, kad metinis atlyginimas bus perskaičiuotas pagal faktiškai atliktų investicijų kiekį gali daryti įtaką statistiniam vertinimui, atsižvelgiant į tai, jog sudarant Sutartį metinis atlyginimas nebus pastovus ir aiškiai įtvirtintas Sutartyje.

Analogiška pastaba galioja ir Sutarties projekto nuostatoms.

6. Techninės specifikacijų 9 priede *Techniniai reikalavimai taikomi dirbtinio apšvietimo infrastruktūros techniniams elementams ir Modernizavimo priemonėms*. Siūloma atkreipti dėmesį į šviestuvų *Reikalavimai konstrukcijai* – ar nesvarstoma, kad būtų papildomai nurodomas šviestuvo korpuso reikalavimas dėl šviestuvo lygaus paviršiaus, kad ant šviestuvo paviršiaus nesikaupytų atmosferos nešvarumai (gatvių dulkės, augmenijos žiedadulkės ir pan.). Taip pat šviestuvai lygiu paviršiumi lengviau nuvalomi eksploatacijos metu.

7. Techninės specifikacijų 10 priede *Bendrieji reikalavimai eksploataavimo darbams ir periodiškumui, atliekant apšvietimo tinklų eksploatavimą* nurodytas konkretus paslaugų periodiškumas. Atsižvelgiant į tai, kad paslaugų teikimo ir eksploataavimo darbų tinkamumo rizika perduodama privačiam subjektui, todėl valdžios subjektas neturėtų nustatinėti periodiškumo (pvz. 10 priedo lentelėje paslaugos *Prožektorijų stiklų valymas, stiklo keitimas (pagal būklę* - nustatomas periodiškumas *2 kartus per metus*). VPSP projektuose paslaugų periodiškumą, kad užtikrinti tinkamą paslaugų teikimą turi nustatyti ir pasiūlyti privatus subjektas teikdamas pasiūlymą.

8. Rekomenduojame Techninėje specifikacijoje nustatyti tvarką, koku būdu dalyvis turėtų pateikti Pasiūlymą (Excel lentelių formatas), atsižvelgiant į Techninės specifikacijos 1, 2, 3, 4, 6 priedų investicijų ir atskirų apšvietimo sistemos elementų apimtis.

Pastabos / pasiūlymai Sąlygų 15 priedui Reikalavimai finansiniam veiklos modeliui (toliau – FVM)

1. Nepateiktas šių Sąlygų priedo 1 priedėlis (FVM forma), todėl negalima įsitikinti ar jis atitinka standartinio FVM formoje taikomas metinio mokėjimo apskaičiavimui numatytas sudedamąsias dalis ir jų detalizaciją³.

2. Vertinimo tikslais, siūlome papildyti reikalavimus, jog FVM turi būti atviras koregavimui, naudojamos formulės negali būti užslėptos.

3. FVM sudarymo prielaidose 2.1.1 punkte nėra nurodyta, jog FVM turi būti sudaromas realiomis vertėmis t. y. pirminio pasiūlymo / galutinio pasiūlymo pateikimo metu galiojančiomis kainomis.

4. FVM sudarymo prielaidose 2.1.1 punkte nurodyta: „FVM **gali** būti nurodytos tiksliai su Projekto įgyvendinimu susijusios išlaidos, kurios bus patirtos po Sutarties įsigaliojimo“. Vengiant neapibrėžtumo ir papildomų interpretacijų, siūlome pakeisti šį sakinį vietoj žodžio „**gali**“, nurodyti „**privalo**“ arba „**turi**“.

5. Nurodyta Bazinė data yra 2020 m. 01 01 d., tačiau vertinant esamą situaciją ir visas su pirkimu susijusias procedūras bei jų trukmę, būtina pasikoreguoti šių Sąlygų priedo 2.1.2 punkte nurodytas datas jas nukeliant į vėlesnį laikotarpį.

6. Šių Sąlygų priedo 2.1.4 punkte numatyta, jog *Valdžios subjekto mokėjimai Privačiam subjektui nebus indeksuojami*. Vertinant analogiškų ir panašių projektų patirtį bei pasiūlymo metu

³ <https://ppplietuva.lt/leidiniai/metodines-rekomendacijos-privataus-subjekto-atrankai-viesojo-ir-privataus-sektoriu-partnerystes-projektuose>

nepagrįstai padidintų kainų pateikimo, rekomenduojame *Paslaugų teikimo bei Administravimo ir valdymo* metinėms atlyginimo dalims nusimatyti indeksaciją.

7. Šių Sąlygų priedo 2.1 *FVM sudarymo pagrindas* dalyje nėra numatyti *Metinio atlyginimo užtikrinimo* ir *Metinio atlyginimo skaičiavimo* mechanizmai.

8. Šių Sąlygų priedo 2.2.2 *Finansavimo nuosavu kapitalu sąlygos* punktą siūlome papildyti viena iš sąlygų nurodant, jog Dalyvis turi pateikti informaciją apie visus reikšmingus finansinius įvykius, kurie gali paveikti dabartinę finansinę ūkio subjekto būklę, nuo paskutinių teiktų metinių finansinių ataskaitų.

9. Papildyti šių Sąlygų priedo 2.2.3 *Finansavimo skolintu kapitalu sąlygos* punktą, nurodant, kad turi būti pateiktas skiriamų lėšų išmokėjimo grafikas.

Pastabos / pasiūlymai Sąlygų 12 priedui sutarties projektas (toliau – Sutarties projektas)

1. Sutarties projektas turi esminių, kritinių klaidų, kurios išdėstomos žemiau. Atsižvelgiant į tai, jog Sutarties projektas turi būti iš esmės tikslinamas, CPVA toliau nurodo tik kritines klaidas.

2. Sutarties projekte nurodyta: „*Kompensavimo įvykis – ne dėl Privataus subjekto kaltės ar nuo jo priklausančių priežasčių atsitikęs įvykis, kurio atsiradimo rizika pagal Sutartį yra išimtinai ar iš dalies priskirta Valdžios subjektui ir dėl kurio kilusios neigiamos pasekmės Privačiam subjektui ar Investuotojui turi būti visiškai ar iš dalies kompensuojamos Sutartyje nustatyta tvarka bei dėl kurio gali būti pratęsti Sutartyje nustatyti Privataus subjekto įsipareigojimų vykdymo terminai*“. Savivaldybė Sutarties projekte nedetalizuoja kurių tipų įvykiai konkrečiai būtų traktuojami kaip kompensavimo įvykiai, kuriuos valdžios subjektas kompensuotų privačiam subjektui savo prisiimta rizikų dalimi. Sutarties vykdymo metu gali kilti tokia įvykiai kaip, pavyzdžiui, teisės aktų pakeitimas, dėl kurių privačiam subjektui gali reikėti atlikti papildomus darbus, todėl kompensavimo įvykiai turi būti įtraukiami į Sutarties projektą, taip pat atsižvelgiant į Gido nuostatas įvykiai turi būti aiškiai apibrėžti ir jų kiekis turi būti ribotas.

3. Sutarties projekto 1.1 punkte prie sąvokos *Sutartis* nurodyta, jog ši sąvoka reiškia: *šią Panevėžio gatvių apšvietimo sistemos modernizavimo ir eksploatavimo paslaugų teikimo sutartį, sudarytą tarp Valdžios subjekto ir Privataus subjekto su visais jos priedais*. Sutartį sudaro ne Panevėžio savivaldybė, o Kauno rajono savivaldybė.

4. Sutarties projekte nurodyta: „*Papildomi darbai – į Techninėje specifikacijoje aptartas Modernizavimo ir eksploatavimo paslaugų apimtis nepatenkantys Modernizavimo priemonių diegimo darbai, Privataus subjekto atliekami Investicijų atlikimo terminu Valdžios subjekto užsakymų pagrindu. Orientaciniai Papildomų darbų kiekiai, kurių Valdžios subjektas neįsipareigoja įsigyti visa apimtimi, nurodyti Techninės specifikacijos priede Nr. 8. Papildomiems darbams priskirtini ir į jų įkainius įtrauktini po jų įdiegimo atliekami gerbūvio atstatymo darbai*“. Atsižvelgiant į Gido nuostatas Privačiam subjektui mokamas atlyginimas turi būti pastovus ir numatytas sutartyje, todėl Savivaldybei reikėtų įsivertinti, kad tiek Sąlygose, tiek Techninėje specifikacijoje, tiek Sutarties projekte nurodytos sąlygos dėl orientacinių papildomų darbų kiekių, kurių Savivaldybė neįsipareigoja išpirkti, galėtų turėti įtakos statistiniam vertinimui. Taip pat norime atkreipti dėmesį, jog Savivaldybė, atsižvelgiant į Sutarties priedo *Mėnesinis atlyginimas ir išskaitų mechanizmas*, numato mėnesinio atlyginimo perskaičiavimą investicijų daliai, privačiam subjektui atlikus papildomus darbus, bet nenumato paslaugų daliai, t.y. nors sąvoka modernizavimo ir eksploatavimo paslaugos apima ir papildomų darbų objekto eksploatavimą, šioms paslaugoms perskaičiuoti mėnesinio atlyginimo nenumatoma, nors jos bus teikiamos.

5. Nepridėta tiesioginio susitarimo pavyzdinė forma, nors *step in* galimybė Sutarties projekte numatyta.

6. Sutarties projekto 7.1.9 punkte nurodyta, jog privatus subjektas pareiškia ir garantuoja: „*nėra nė vieno iš LR viešųjų pirkimų įstatymo 46 straipsnyje nustatytų Privataus subjekto pašalinimo iš Konkurso pagrindų*“. Neturėtų Savivaldybė reikalauti, kad privatus subjektas neturėtų atitikti visų pašalinimo pagrindų nurodytų VPĮ 46 straipsnyje, kadangi Sąlygų 19 priede *Kandidato pašalinimo pagrindai* nurodo, kad kelia reikalavimus tik daliai iš VPĮ 46 straipsnyje nurodytų

pašalinimo pagrindų, vadinasi jei netikrina dalies pašalinimo pagrindų nebuvimo paraiškų vertinimo metu, neturėtų reikalauti ir Sutarties įgyvendinimo metu.

7. Sutarties projekto 16.4 punkte nurodyta: „*Privatus subjektas privalo per praėjusį kalendorinį mėnesį suteiktas Modernizavimo ir eksploataavimo paslaugas perduoti Valdžios subjektui Suteiktų paslaugų perdavimo-priėmimo aktu, kurio projektą pagal iš anksto su Valdžios subjektu suderintą formą ne vėliau kaip iki kito mėnesio 5 (penktos) dienos Privatus subjektas privalo parengti ir su savo atstovų parašais dviem egzemplioriais pateikti Valdžios subjektui*“. Atsižvelgiant į tai, jog privatus subjektas paslaugų teikimo metu turės pateikti sąskaitą, perdavimo – priėmimo aktą, ataskaitą, Sutarties 18.1 ir 18.2 punktuose nustatyta tvarka atliktų skaičiavimų rezultatus, siūlytumėme mažinant administracinę našta atsisakyti perdavimo – priėmimo akto.

8. Sutarties projekto 4 skyriuje nenumatytos sankcijos nei privačiam subjektui, nei valdžios subjektui, jei dėl kurios nors iš šalies kaltės nebus įvykdytos išankstinės sutarties įsigaliojimo sąlygos. Atsižvelgiant į CPVA, turimą patirtį VPSP srityje, yra buvę sutarčių, kurios neįsigaliojo visa apimtimi, nors ir buvo pasirašytos, todėl šios nuostatos yra svarbios, siekiant įpareigoti prisiimti įsipareigojimus, o jų neįvykdžius siekiant gauti nuostolių atlyginimą. Atkreipiame dėmesį, jog baudos turi būti lygiavertės tiek privačiam subjektui, tiek valdžios subjektui.

9. Sutarties projekto 4 skyriuje turėtų būti numatyta kaip išankstinio įsigaliojimo sąlyga sutarčių su subtiekejais pateikimas bent jau projektavimui ir darbų atlikimui. Valdžios subjektas turi įsitikinti, jog subtiekejai, nurodyti pasiūlyme, prisiims preliminariuose sutartyse ar ketinimo protokoluose nurodytus įsipareigojimus ir atliks darbus.

10. Sutarties projekto 17.2 punkte nurodyta: „*Mėnesinis atlyginimas nėra mokamas tol, kol dėl Privataus subjekto kaltės Apšvietimo sistema negali būti naudojama Modernizavimo ir eksploataavimo paslaugoms teikti, t. y. taikomas principas „nulinis tinkamumas – nulinis mokėjimas“ (angl. „zero availability – zero payment“). Laikoma, kad Modernizavimo ir eksploataavimo paslauga nėra teikiama, jei vienu metu Apšvietimo sistemoje veikia mažiau nei 50 % šviestuvų ir tokia situacija trunka ilgiau kaip 6 (šešias) valandas*“. Suprantame, kad jei veikia 49 % šviestuvų, tokiu atveju netaikoma principas „nulinis tinkamumas – nulinis mokėjimas“ (angl. „zero availability – zero payment“), tačiau taikomos išskaitos. Tačiau principas „nulinis tinkamumas – nulinis mokėjimas“ turi būti taikomas turto sudedamajai daliai, kuri yra neprieinama, o šiuo atveju Savivaldybė neužtikrinto šio principo taikymo, jei turtas būtų neprieinamas mažiau nei 50 %.

11. Sutarties projekto 17.6 punkte nurodyta: „*Valdžios subjektas turi teisę taikyti išskaitymus iš Mėnesinio atlyginimo 6 Sutarties priede „Mėnesinis atlyginimas ir išskaitų mechanizmas“ nustatyta tvarka*“. Reikalauti išskaitymų už netinkamai teikiamas paslaugas turi būti ne teisė, o pareiga. Jei nustatomas, kad išskaitymas turi būti atliktas, jį privaloma taikyti be jokių tolesnių šalių derybų.

12. Sutarties projekto 21.1.2 punkte nurodyta, jog atleidimo atvejis yra trikdžiai/aplinkybės, turintys tiesioginę įtaką modernizavimo priemonių įdiegimui, kada privatus subjektas įgyja teisę reikalauti pratęsti Sutarties 8.1 nurodytą investicijų atlikimo terminą. Šis atleidimo atvejis nėra pakankamai tiksliai apibrėžtas, nes nedetalizuojama kokie tai yra trikdžiai/aplinkybės.

13. Sutarties projekto 22.5 punkte nurodytas modernizavimo ir eksploataavimo paslaugų teikimo laikino sustabdymo sąrašas yra neišsamus, atleidimo atvejai nurodyti per kelias vietas Sutartyje, dalis atleidimo atvejų nurodyta kažkodėl tik prie garantinio energijos nepasiekimo sąlygų, nors tokios aplinkybės gali atsirasti tiek investicijų atlikimo metu, tiek teikiant paslaugas, kurios nebūtinai siejasi su garantiniu energijos rodiklių pasiekimu. Siūloma papildyti atleidimo atvejus atsižvelgiant į CPVA parengtas standartinius dokumentus. Taip pat Sutarties projekto 22.5.2 punkte nurodyta, jog laikinas sustabdymas galimas dėl nenumatyto teisinio reguliavimo pokyčių. Bet kokio teisinio reguliavimo pokyčių rizikos priskyrimas valdžios subjektui atsižvelgiant į Gido 8 skyrių gali daryti įtaką statistiniam vertinimui. Taip pat atsižvelgiant į Gido nuostatas įvykiai turi būti aiškiai apibrėžti ir jų kiekis turi būti ribotas.

14. Sutarties projekte trūksta aiškumo kokia bus teikiamų paslaugų patikra (Savivaldybės teisė stebėti, audituoti ir ginčyti).

15. Sutarties projekto 33.3.4 punkte nurodoma, jog ypatingomis aplinkybėmis šio punkto prasme laikoma: esminiai teisės akto pakeitimai. Reikia apibrėžti prie sąvokų kas bus laikoma esminiu teisės aktų pakeitimu, kadangi tiksliai sąvokos neapibrėžus Sutarties vykdymo metu gali kilti ginčas kaip vertinti kas yra esminis teisės aktų pasikeitimas.

16. Sutarties projekto skyriuje *Laikinas privataus subjekto išipareigojimų perleidimas* nurodyta, jog laikinas perleidimas galimas tiek dėl valdžios subjekto kaltės, dėl privataus subjekto kaltės bei dėl nenugalimos jėgos aplinkybių. VPSP sutartyse laikinas išipareigojimų perleidimas taikomas, jei neįmanoma vykdyti sutarties dėl privataus subjekto kaltės, arba dėl nenugalimos jėgos aplinkybių, bet ne dėl valdžios subjekto kaltės (tokia situacija priskiriama prie atleidimo atveju). Laikino privataus subjekto išipareigojimų metu gali būti mokamas metinis atlyginimas už investicijas (tačiau tik tuo atveju jei netaikomas principas „nulinis tinkamumas – nulinis mokėjimas“).

17. Kai sutartis nutraukiama dėl privataus subjekto kaltės – kompensacija už perimamą turtą negali viršyti turto rinkos vertės.

18. Sutarties projekte prie skyrių apie kompensacijas dėl sutarties nutraukimo reikėtų nurodyti, jog iš kompensacijos sumos turi būti išskaitomos netesybos, draudimo išlaidos, jei tokias gavo privatus subjektas. Taip pat šiame skyriuje nurodyta, jog šalys gali susitarti ir kitokias kompensacijos sąlygas. Atsižvelgiant į tai, jog šio skyriaus nuostatos svarbios vertinant ar nuostatos nedaro įtakos statistiniam vertinimui, siūlome išbraukti nuostatą, kad šalys vėliau įgyvendinant sutartį gali dėl jų persitarti.

19. Rekomenduojame įsitraukti prie Sutarties keitimo sąlygų, jog Sutartis gali būti keičiama pagal oficialius Europos Sąjungos ir / ar Lietuvos Respublikos valstybės institucijų reikalavimus (raštus) siekiant užtikrinti, kad Sutartis nebūtų apskaitoma valdžios sektoriaus balanse.

20. Sutarties projekto 38 punkte įvardintos nenugalimo jėgos aplinkybės neatitinka Gide įvardintų nenugalimos jėgos atveju. Eurostat nenugalimos jėgos aplinkybių nuostatas, kurios buvo išdėstytos atsižvelgiant į Vyriausybės 1996 m. liepos 15 d. nutarimą Nr. 840, pripažino balansinėmis (*on balance sheet*).

21. Sutarties projekto 40.1 punkte nurodyta: „*Tuo atveju, jei Šalis praleidžia Sutartyje nustatytus išipareigojimų įvykdymo terminus, arba tuo atveju, jei Šalis per 30 (trisdešimt) dienų (arba kitą kitos Šalies nurodytą pagrįstą terminą) nurodytu būdu neištaiso padėties po to, kai kita Šalis informuoja apie pirmosios Šalies padarytą bet kokią Sutarties pažeidimą, Šalis, kurios atžvilgiu šie išipareigojimai turi būti įvykdyti, dėl kiekvieno pažeidimo už kiekvieną pradelstą dieną gali reikalauti sumokėti jai 0,02 proc. dydžio delspinigių nuo pradelsto įvykdymo sumos arba, jei tokią sumą nustatyti sunku – nuo 6 (šešių) Mėnesinių atlyginimų dydžio sumos*“. Neaišku kaip ši nuostata turi sąsaja su išskaitų mechanizmu, kurioje taip pat numatytos išskaitos / baudos už išipareigojimų nevykdymą ir kuomet už išipareigojimų nevykdymą taikomas 40.1 punktas, o kuomet išskaitų mechanizmas.

22. Sutarties projekto 40.3 punkte nurodyta: „*Tuo atveju, jei bet kuri iš Šalių neįvykdo Sutartyje detalizuotų pareigų, susijusių su Modernizavimo ir eksploatavimo paslaugų teikimo pradžia (įskaitant – išankstinių Sutarties įsigaliojimo sąlygų, numatytų Sutarties Error! Reference source not found. punkte) ir trukme ir dėl to Sutartyje nustatytais terminais negali būti pradėtas Modernizavimo ir eksploatavimo paslaugų teikimas, kaltoji Šalis už kiekvieną dieną privalo kitai Šaliai sumokėti po 5 (penkių) procentų Mėnesinio atlyginimo dydžio baudą*“. Sutarties projekto 35.2.1 punkte nurodyta, jog esminis pažeidimas, atliktas privataus subjekto, yra: „*Sutarties Error! Reference source not found. punkte nustatytos išankstinės Sutarties įsigaliojimo sąlygos nėra įvykdomos Sutarties Error! Reference source not found. nustatytais terminais dėl Privataus subjekto kaltės*“. Pirmiausia, norime atkreipti dėmesį, jog jei neįvykdomos išankstinės įsigaliojimo sąlygos tai sutartis apskritai neišgalioja visa apimtimi. Neaišku už kokį terminą Savivaldybė skaičiuos baudas, jei Sutarties projekte nenumatyta, kad išankstinių sąlygų įvykdymo terminas gali būti pratęstas taikant baudas.

23. Sutarties projekto 4 priede *Rizikos pasiskirstymo taro šalių matrica* nurodyta, jog privatus subjektas ir valdžios subjektas šios rizikos nenugalimos jėgos aplinkybių pasekmes dalijasi

lygiomis dalimis, tačiau ši sąlyga neperkelta į Sutarties projekto nuostatas, kurios reglamentuoja sąlygas dėl nenugalimos jėgos aplinkybių pasekmių.

24. Atsižvelgiant į tai, jog VPSP sutartys sudaromos ilgam laikotarpiui, sutarties vykdymo metu iškilusius probleminius klausimus paprastai sprendžia sudaryta komisija iš privataus subjekto ir valdžios subjekto, kurie turi inžinerinių, teisinių, ir, jei reikia, finansinių žinių. Tokios komisijos darbas užtikrina greitą iškilusių problemų sprendimą, sklandesnį sutarties vykdymą, todėl siūloma įtraukti į Sutarties projektą įtraukti nuostatas kaip bus organizuojamas darbas sprendžiant sutarties vykdymo metu iškilusias problemas kaip nurodyta CPVA parengtuose standartiniuose dokumentuose⁴.

25. Sutarties 6 priedas *Mėnesinis atlyginimas ir išskaitų mechanizmas* iš esmės neatitinka standartinėse sutarties sąlygose numatytos atsiskaitymų ir mokėjimo tvarkos, kadangi:

- nepateiktos metinio atlyginimo sudedamosios dalys (M1, M2, M3, M4, M5) ir jų apskaičiavimo tvarka, tuo pačiu ji neatitinka standartiniame finansiniame veiklos modelyje skaičiavimams pateikiamų metinių mokėjimų sudedamųjų dalių išdėstymo tvarkos ir detalizacijos;
- nėra metinio atlyginimo mokėjimo grafiko pagal sudedamąsias dalis;
- nėra numatyta kokiomis sąlygomis bus mokamas metinis atlyginimas atleidimo atveju metu;
- nėra numatytas indeksavimas, kuris praktikoje įprastai taikomas kartą per metus metinio atlyginimo M4 ir M5 sudedamosioms dalims perskaičiuoti;
- nėra numatyti kompensavimo įvykių mokėjimo sąlygos;
- nėra numatytas draudimo išmokų naudojimas;
- nenurodyta finansinio veiklos modelio optimizavimas, reoptimizavimas ir peržiūra;
- nenurodyta mokesčių teisės aktų pasikeitimas;
- IV skyriuje *Išskaitų iš metinio atlyginimo ir baudų apskaičiavimo tvarka* nurodomos *Neatitikties kategorijos*, tačiau nėra informacijos, kaip bus taikomos išskaitų mechanizmo nuostatos dėl pažeidimų vykdant paslaugas pagal Techninių specifikacijų 10 priedą.
- rekomenduojame *Išskaitų iš metinio atlyginimo ir baudų apskaičiavimo tvarkos* lentelės dalyje *Neatitikties pavadinimas* įtraukti apšvietimo sistemos atskirų elementų sąrašą (šviestuvai, gembė, atrama, elektros linija, valdymo spinta, valdymo sistema ir pan.) ir lentelėje papildyti informaciją dėl šių atskirų elementų tinkamumo stebėsenos/pažeidimų registravimo ir ištaisymo tvarkos taikymo vykdant paslaugas.
- priedo 15 punkte nurodyta: *Tai, kad neatitiktis nėra konkrečiai aprašyta Sutartyje arba šioje Išskaitų iš Metinio atlyginimo ir baudų apskaičiavimo tvarkoje, nereiškia, kad už ją negali būti pritaikyta Išskaita ar paskirta bauda. Tokiu atveju Valdžios subjektas, atsižvelgdamas į neatitikties kategoriją ir analogiškas neatitiktis (jei tokios yra nurodytos), pritaikytų proporcingą Išskaitą ar baudą.* Baudos/išskaitos privačiam subjektui gali būti taikomos tik tos, kurios nurodytos sutartyje, todėl jei pateiktas baudų/išskaitų sąrašas nėra galutinis, jį valdžios subjektas turi papildyti trūkstamomis/baudomis išskaitomis.
- priedo 18 punkte numatomos dvigubos netesybos, t.y. skaičiuojamos išskaitos ir taikoma bauda, Savivaldybei reikėtų įsivertinti ar galima taikyti abi netesybų rūšis, ar jų abiejų taikymas nebūtų pripažintas baudinėmis netesybomis.
- priedo 18 punkte nurodyta, jog kai kurioms išskaitoms apskaičiavimo bazė yra taikoma nuo I (investicijų), kitoms nuo S (paslaugų). Pavyzdžiui eilės Nr. 1: „*Apšvietimo veikimo sutrikimai ir (ar) Apšvietimo valdymo sistemos (OVS) gedimai, keliantys pavojų žmonių sveikatai ir / ar gyvybei ir / ar eismo saugumui (pvz., apšvietimo linijų išsijungimas A, B, C kategorijų gatvėse ir vietose, kur vyksta viešojo maršrutinio transporto eismas, sankryžose ir pėsčiųjų perėjų vietose, kt.)*“. Gedimai keliantys pavojų žmonių sveikatai, gyvybei ar eismo saugumui gali įvykti tiek investicijų atlikimo laikotarpiu, tiek paslaugų teikimo laikotarpiu. Pavyzdžiui, nukrenta atrama ant važiuojamosios dalies paslaugų teikimo metu, tai gali įvykti

⁴ <https://pplietuva.lt/lt/leidiniai/metodines-rekomendacijos-investuotojo-atrankos-valdzios-ir-privataus-subjektu-partnerystes-gatviu-apsvietimo-projekto-igyvendinimui>

ir dėl investicijų laikotarpiu nekokybiškai atliktų darbų, ir dėl paslaugų metu daromos netinkamos priežiūros, todėl įprastai VPSP projektuose skaičiuojamos išskaitos paslaugų metu nuo viso mėnesinio atlyginimo, o ne tik nuo mėnesinio atlyginimo kelių dalių.

- priedo 18 punkte lentelėje eilės Nr. 8 nurodyta, jog bus taikomos išskaitos už investicijų atlikimo terminų nesilaikymą. Savivaldybė atsižvelgiant į priedo 18 punktą išskaitas taikys, jei nebus nustatytais terminais atlikto investicijos atsižvelgiant į investicijų vykdymo planą, kurį dalyviai pateiks kartu su pasiūlymu. Investicijų priėmimas etapais gatvių apšvietimo projektuose yra galimas, tačiau tokiu atveju, jei jau planuojamos skaičiuoti išskaitas už terminų nesilaikymą pagal investicijų vykdymo planą, privačiam subjektui turi būti pradamas mokėti mėnesinis atlyginimas, į kurį įeina atliktų investicijų vertė, jau nuo tos dalies atlikimo ir priėmimo, o ne po dviejų metų, kai visos investicijos bus atliktos. Be to Savivaldybė neišskiria Techninėje specifikacijoje jokių jai prioritetinių zonų (gyvenviečių), kuriuose būtina atlikti investicijas ankščiau. Taip pat investicijų vykdymo planas nėra vertinamas ir kaip ekonominio naudingumo vertinimo kriterijus, todėl privatus subjektai nebus suinteresuoti siūlyti skirtingoms zonoms (gyvenvietėms) skirtingų investicijų vykdymo terminų, taip pat atsižvelgiant į tai, jog už atliktas investicijas bus mokama tik po dviejų metų, gali pasiūlyme nurodyti, kad visose zonose atlikti investicijas per dviejų metų laikotarpį.

Ieva Dženkauskaitė, tel. (8 5) 219 1561, el. p. i.dzenkauskaite@cpva.lt

Darius Mitka, tel. (8 5) 243 1624, el. p. d.mitka@cpva.lt

Egidijus Šerkšnas, tel. (8 5) 263 9757, el. p. e.serksnas@cpva.lt